

**Wyrok z dnia 6 maja 1997 r.
II UKN 31/97**

Składka na ubezpieczenie społeczne agenta, podlegająca zwrotowi po ustaleniu, że roczny dochód ubezpieczonego nie osiągnął kwoty połowy najniższego wynagrodzenia za pracę, nie jest składką pobraną nienależnie.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Barbara Wagner (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 maja 1997 r. sprawy z wniosku Grażyny L. i Mieczysława F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Ł. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji wnioskodawców od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 22 listopada 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 28 sierpnia 1996 r. [...] oddalił odwołanie Mieczysława F. i Grażyny L. od decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. w dniu 14 lutego 1995 r. wyłączającej ich z obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 65, poz. 333 ze zm.), powoływanej dalej jako ? ustawa ubezpieczeniowa@.

Sąd ustalił, że odwołujący się byli zatrudnieni od 1 stycznia do 30 czerwca 1990 r. w PSS ? S.@ w Ł. i od 1 lipca do 31 października 1990 r. w PSS ?Z.@ w Z. na podstawie umów agencyjnych i z tego tytułu podlegali obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W związku z tym, że w okresie ubezpieczenia ich roczny dochód nie osiągnął kwoty połowy najniższego wynagrodzenia za pracę, organ rentowy, zgodnie z treścią art. 27 ust. 1 ustawy ubezpieczeniowej obowiązującego przed jej nowelizacją ustawą z dnia 18 listopada 1994 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących prace na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. Nr 133, poz. 686), zwrócił składki obu Spółdzielniom. Żądanie odwołujących się wypłaty odsetek od zwróconych kwot jest bezzasadne. Art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), powoływanej dalej jako "ustawa", nie przewiduje bowiem odsetek z tytułu zwrotu nienależnie pobranych składek.

Wywód i argumentacje prawną Sądu I instancji w pełni podzielił Sąd Apelacyjny w Łodzi i wyrokiem z dnia 22 listopada 1996 r. [...] oddalił apelację .

Mieczysław F. i Grażyna L. powyższy wyrok zaskarżyli kasacją i wskazując jako

jej podstawę naruszenie prawa materialnego, a to art. 38 ust. 1 ustawy, wnieśli o jego zmianę przez uwzględnienie odwołania lub uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 38 ust. 1 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma obowiązek wypłaty odsetek za opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia, jeżeli opóźnienie to powstało wskutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność. Przepis ten dotyczy przyznania prawa do świadczeń i ich wypłaty. Składki oraz ich zwrot nie są przedmiotem jego regulacji. Art. 38 ustawy nie może zatem stanowić podstawy merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Skoro nie ma zastosowania w sprawie, nie mógł zostać naruszony przez Sąd II instancji.

Sądy obu instancji nie naruszyły też art. 35 ust. 5 ustawy. Wnioskodawcy, co jest bezsporne, świadczyli pracę na rzecz Spółdzielni na podstawie umów agencyjnych. Z tego tytułu podlegali obowiązkowi ubezpieczenia, zaś składkę, zgodnie z treścią § 20 i 25 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.), opłacali w połowie sami, w połowie uiszczali je za nich PSS ? S.@ i PSS ?Z.@. Art. 27 ustawy ubezpieczeniowej, obowiązujący do dnia wejścia w życie noweli z dnia 18 listopada 1994 r., a więc w czasie, którego dotyczy spór, przewidywał ostateczne rozliczanie wpłaconych składek w okresach rocznych. W przypadku, gdy przeciętny miesięczny dochód z wykonywania umowy nie osiągnął w roku kalendarzowym połowy najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej, pobrane składki podlegały zwrotowi (w wysokości pomniejszonej o kwotę pobranych zasiłków). Składki na ubezpieczenie społeczne wpłacone przez Mieczysława F. i Grażynę L. oraz PSS " S.@ i PSS "Z.@ nie były pobrane przez organ rentowy nienależnie. Podstawy prawnej ich zwrotu nie stanowi art. 35 ust. 5 ustawy, lecz art. 27 ustawy ubezpieczeniowej.

Kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i dlatego Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====